

ESENYALI KADIN DAYANIŞMA DERNEĞİ

**KADINA YÖNELİK ŞİDDET RAPORU
2025**

İÇİNDEKİLER

Dayanışma Ağımıza Yapılan Başvuruların Genel Dağılımı

- ↔ **Şiddete Maruz Kalan Kadınların ve Çocukların dağılımı**
- ↔ **Şiddet Türleri**
- ↔ **Şiddetin Ekonomik Etkileri**
- ↔ **Flört İlişkilerinde Dijital Şiddetin Görünümü**
- ↔ **Erkek Şiddetinin Döngüsellığı**
- ↔ **Cezasızlık ile Birlikte Artan Erkek Şiddeti**
- ↔ **Kadınların Şiddetten Uzaklaşmaya Çalışırken Yaşadığı Sorunlar**
- ↔ **Sosyal Yardımlara Ulaşırken Yaşanan Sorunlar**
- ↔ **Sonuç ve Çözüm önerileri**

Önceki yıllara ait raporlarımıza buradan ulaşabilirsiniz

Giriş

2025 yılının “Aile Yılı” ilan edildiği bir dönemde, dayanışma ağıımıza yapılan başvurular kadınların ve çocukların yoksulluk, barınma sorunu, şiddet ve giderek esneyen yasalar arasında daha da sıkıştığını açıkça gösterdi. Derneğimize gelen başvurular, sosyal desteklerin ve hukuki koruma mekanizmalarının kadınların hayatında yeterli karşılık bulmadığını; şiddete maruz kalan, geçinemeyen ve barınma sorunu yaşayan pek çok kadının yalnız bırakıldığını ortaya koydu. Mevcut mekanizmalar, şiddeti önlemede ve kadınları korumada çoğu zaman etkisiz kaldı.

2025 yılı “aile yılı” ilan edildi, aileyi korumaktan ve aile birliğini güçlendirmekten söz edildi. Ancak 2025 yılına dönüp baktığımızda ortaya çıkan tablo iddia edilenin tam tersi. 2025’te kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri azalmadı, arttı. En az 294 kadın erkekler tarafından öldürüldü, en az 203’ü aile üyesi erkekler tarafından öldürüldü. Yüzlerce kadın ise şüpheli şekilde yaşamını yitirdi.

“Aileyi güçlendirme” adı altında yürütülen politikalar, kadınların yoksulluğunu, güvencesizliğini ve maruz kaldıkları şiddeti görünmez kıldı. Kadınlar ev içinde kalmaya zorlandı, tüm bakım ve angarya yükü sırtlarına daha çok bindirildi; ekonomik olarak daha bağımlı, şiddet karşısında ise daha yalnız bırakıldılar. Boşanma süreçlerinde ve şiddet davalarında yaşananlar, kadınların adalete erişiminin giderek zorlaştığını gösterdi.

Bir yandan Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı “şiddete sıfır tolerans” ve “şiddeti önlemek için işareti fark et” derken, diğer yandan kadınların hayatını gerçekten koruyacak adımlar atılmadı. Koruma kararları işlemedi, yargı süreçleri aksadı, uygulamadaki boşluklar giderilmedi.

2025 yılında derneğimize 520 kadın ve çocuk şiddet sebebiyle başvurdu. Şiddet çoğu zaman doğrudan dile getirilmiyor; ekonomik destek, iş talebi, barınma ihtiyacı ya da çocuklara dair kaygılar üzerinden dolaylı biçimde açığa çıkıyor. Görüşmeler ilerledikçe, bu başvuruların arka planında uzun süredir devam eden, çok yönlü bir şiddet geçmişi olduğu görünür hâle geliyor.

Dayanışma Ağımıza Yapılan Başvuruların Genel Dağılımı

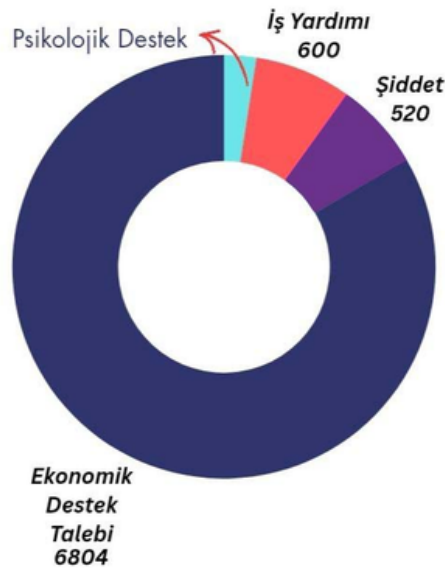
1 Ocak–31 Aralık 2025 tarihleri arasında dayanışma ağıma; 8 bin 319 yetişkin kadın, 8'i 17 yaşında lise öğrencisi olan 21 kız çocuğu ve 2'si 17 yaşında lise öğrencisi olan 9 erkek çocuğu olmak üzere toplam 8 bin 349 kişi dahil oldu.

Başvurular; uğradığı şiddete karşı destek alma, iş arama, ekonomik destek, bilgi edinme ve diğer sebepler olarak kategorize edildiğinde, farklı alanlarda kadınların ve çocukların karşılaştığı sorunların çok yönlü ve birbirine bağlı olduğu görülmektedir.

Dayanışma ağıma; şiddet, yoksullaşma, işsizlik, eğitimden kopuş ve sosyal güvenceden yoksunluk nedeniyle yapılan başvurular, kadınların günlük yaşamlarında maruz kaldıkları çok boyutlu sorunları somut biçimde ortaya koymaktadır. Bu başvurular, politika yapıcılar ve sosyal hizmet mekanizmaları için yol gösterici bir kaynak sunmaktadır.

Kadınların büyük çoğunluğu dayanışma ağıma Pendik, Kartal ve Tuzla'dan başvuruda bulundu. İstanbul dışından ise; Aydın, Kocaeli, Tekirdağ, Gaziantep, İzmir illerinden ulaşıldı.

Dayanışma Ağımıza Başvuru Nedenleri

Dayanışma Ağımıza Yapılan Başvuruların Genel Dağılımı

Dayanışma ağıma yapılan başvurular, kadınların ve çocukların yaşadığı sorunları açıkça ortaya koymaktadır:

- 520 kadın ve çocuk, şiddet gördüğü için derneğimize başvurmuştur. Bunların içinde 490 yetişkin kadın, 8'i lise öğrencisi olan 21 kız çocuğu ve 2'si lise öğrencisi olan 9 erkek çocuk bulunmaktadır.
- 600 kadın ve çocuk, iş yardımı talebiyle başvuruda bulunmuştur.
- 200 kadın, hukuki destek talebiyle, 25 kadın da yaşadığı şiddet, mobbing gibi durumlar karşısında hangi yasal haklara sahip olduğu ile ilgili bilgi almak için derneğimize başvurmuştur. Bu başvurular da, kadınlar 6284 sayılı Kanun kapsamında sahip olduğu haklar ve bu haklar için nereye, nasıl başvurabileceği ile ilgili bilgilendirilir.
- 25 kadın, kendisi veya çocuğu için psikolojik danışmanlık ihtiyacıyla bize ulaşmıştır.
- Dayanışma ağıma ekonomik destek talebiyle başvuran ve boşanma sürecinde bulunan 20 kadın, sosyal hizmetlere başvurmaları için yönlendirilmiştir.
- Şiddet nedeniyle bize başvuran ve çocuklarıyla birlikte ya da tek başına kalacak güvenli bir yeri olmadığını belirten kadınlara, görüşmeler sırasında sığınak başvuru süreci hakkında bilgi verilmektedir.

Hukuki süreçlerin uzun sürmesi ve ekonomik güvencesizlik, kadınların şiddet ortamından kalıcı olarak uzaklaşmasını zorlaştırmaktadır. Bu nedenle, kadınların şiddetten uzaklaşma çabaları çoğu zaman yoksulluk, işsizlik, barınma gibi sosyal sorunlarla karşılaşmalarına yol açmaktadır.

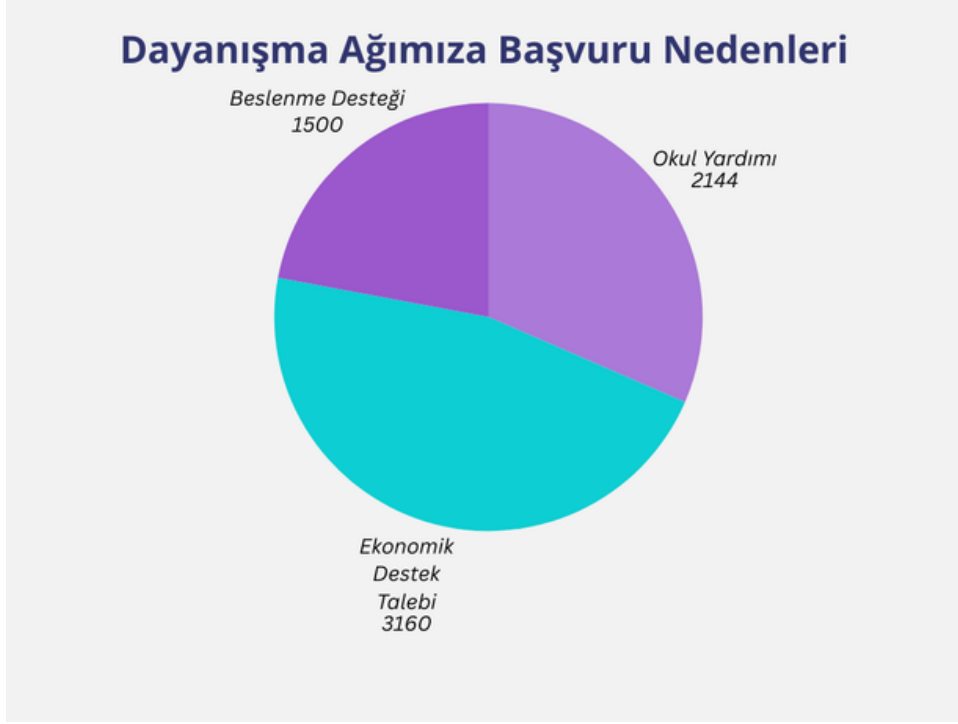

Rapor boyunca hikayelerini paylaştığımız başvuranların isimleri güvenlikleri nedeniyle değiştirilmiştir!

Esna'nın Hikayesi:

Esna; 44 yaşında iki çocuğu olan işçi bir kadın. Farklı sektörlerde uzun yıllar çalışmış. Eşinin de işçi olduğunu, bazı günler kıskançlık bahanesiyle vardiya çıkışı gelip kapıda beklediğini anlattı. Bir gün servis beklerken eşi sigara içtiğini görmüş ve herkesin içerisinde Esna'yı darp etmeye ve azarlamaya başlamış. Bu durumun artık psikolojisini bozduğunu avukat tutacak parasının olmadığını söyleyen Esna, boşanmak için bizden destek istedi.

Dayanışma Ağımıza Başvuru Nedenleri:

Çocuğunun eğitimi için üniforma, okul çantası, kırtasiye talebiyle 2 bin 144 kadın başvurdu.

1500 kadın çocukları için beslenme desteği için başvurdu.

Ekmek, gıda, barınma, kira, fatura, giyim gibi ihtiyaçlarını karşılamak için ekonomik destek için 3 bin 160 kadın başvurdu. Toplam 6 bin 804 kadın, temel ihtiyaçlarını karşılayamadığı için dayanışma ağına ulaştı. Ekonomik destek taleplerinin önceki yıla göre artış göstermesi, kadınların ve çocukların yaşam koşullarının temel ihtiyaçlar düzeyinde ciddi biçimde tehdit altında olduğunu göstermektedir.

Kadınlar açısından yoksulluk, yalnızca gelir yetersizliği ile değil; barınma güvencesizliği ve artan bakım sorumluluklarıyla birlikte değerlendirilmelidir. Özellikle boşanmış kadınlar, ekonomik kırılganlığı en yoğun yaşayan gruplardan biridir. Çocuklar açısından yoksullaşma, eğitimden kopuş, beslenme yetersizliği ve erken yaşta çalışma riskiyle doğrudan ilişkilidir.

Ekonomik destek başvurularının önemli bir bölümünün eğitimle ilişkili olması, ailelerin okul masraflarını karşılamakta zorlandığını göstermektedir.

Okullarda Her Çocuğa 1 Öğün Ücretsiz Sağlıklı Yemek Talebinin Önemi

2025 yılında artan enflasyon ve düşen alım gücü, kira, fatura ve mutfak masraflarına gelen zamlar yoksulluğu derinleştirdi; geçim sıkıntısı kadınların omuzlarına yeni yükler ekledi. Dayanışma ağıımıza beslenme talebi ile yapılan başvurular bir önceki yıla göre arttı. Özellikle yeni eğitim dönemi öncesinde Ağustos ve Eylül aylarında derneğimize beslenme desteği talebiyle gelen yüzlerce kadın “çocuğuma beslenme çantası hazırlayamıyorum” diyerek başvuruda bulundu.Okula beslenme götüremediği için akran baskısı yaşayan çocukların örgün eğitimden uzaklaştığını gözlemliyoruz.

Derneğimizin uzun süredir mücadelesini verdiği, okul çağındaki çocuklar için bir öğün ücretsiz sağlıklı yemek talebi, hem çocukların okula devam etmesini hem de okul başarısını desteklediği için önemli. Bir öğün ücretsiz sağlıklı yemek, çocukların büyüme, gelişme ve öğrenme süreçlerini olumlu yönde etkiler. Aileler için ekonomik yükü hafifletir, beslenme yetersizliğinin yol açtığı eğitimden kopuş ve uzun vadeli eşitsizliklerin önlenmesinde önemli rol oynar.

Örneğin, bir tekstil atölyesinde sigortasız çalışan ve üç çocuğunu okula göndermeye çalışan bekar bir anne, çocuklarının beslenme ihtiyacını karşılamakta büyük zorluk yaşadığını aktarmaktadır:

“Pazar akşamı aldığım yufkaları çocuklara beslenme olarak hazırlıyorum. Bulabilirsem içine biraz patates koyuyorum, sabah kızartıp beslenmeye ekliyorum. Ama bazen patates veya ek malzeme bulamayınca sadece yufkayı yağda kızartıp üzerine çikolata sürüyorum. Meyve almak için başka bir şeyden feragat etmiyorum; zaten çok sınırlı imkanımız var, iki-üç ayda bir meyve alabiliyoruz. Sınıftaki diğer çocuklar da genellikle meyve getirmiyor.”

Bu örnek, ekonomik zorunlulukların çocukların eğitim ve beslenme süreçlerine nasıl yansıdığını açık şekilde göstermektedir.

Okullarda Her Çocuğa 1 Öğün Ücretsiz Sağlıklı Yemek Talebinin Önemi

Gönçe'nin hikayesi:

Beslenme ve kira desteği talebiyle dayanışma ağıımıza ulaşan Gönçe, 32 yaşında. İlkokul ve ortaokula giden üç çocuğuyla birlikte yaşıyor. Bodrum katında, sağlıksız koşullara sahip bir dairede kirada. Çocuklarına bakacak kimsesi olmadığı için yarı zamanlı işlerde çalışırken çocuklarını evde yalnız bırakmak zorunda kalıyor. Aylık geliri yaklaşık 20 bin lira. Oturduğu evin kirası 15 bin lira olduğu için temel ihtiyaçlarını karşılayamıyor. Gönçe; ekonomik durumu kötü olduğu için yalnızca 1.sınıfa giden çocuğuna zaman zaman beslenme koyabiliyor. Diğer iki çocuk çoğu gün okula aç gidiyor. Evde beslenmeye koyacak bir şey olmadığında üç çocuğunu da okula göndermiyor. Çocukların beslenmesi çoğu zaman ekmek arasına sürülen salça ile sınırlı kalıyor. Zeytin ya da peynir ancak komşular verdiğinde bulunabiliyor. Çoğu gün çocukların beslenmesine su dahi koyamıyor. 1.sınıfa giden çocuğun böbreklerinde yeterli su içemediği için sorun başladığını söyledi.

Her Çocuğa 1 Öğün Ücretsiz Sağlıklı Yemek Talebinin Önemi

Ekmek ve Gül'ün çağrısıyla başlatılan “Okullarda bir öğün ücretsiz, sağlıklı yemek her çocuğun hakkıdır” kampanyası kapsamında, Milli Eğitim Bakanlığı'nın okullarda ücretsiz yemek sağlama yükümlülüğünü yerine getirmemesi nedeniyle hukuki bir sürece başlandı. Israrlı mücadelemiz sonucunda okul öncesi eğitimde çocuklara ücretsiz yemek verilmeye başlandı. Ancak bu sadece bir dönem sürdü.

2023 yılı Kasım ayında, Esenyalı Kadın Dayanışma Derneği olarak üyemiz Necla Akyıldız Göçer adına, Milli Eğitim Bakanlığı'nın okul öncesi eğitimde ücretsiz yemek uygulamasını iptal etmesine karşı dava açtık ve yürütmeyi durdurma talebinde bulunduk. Çocukların açlığını önlemek üzere hızla verilmesi gereken yürütmeyi durdurma kararı Danıştay 8. Dairesi tarafından aylarca sürüncemede bırakıldı, 8 ay sonra yürütmeyi durdurma talebi reddedildi. Danıştay yürütmeyi durdurma talebinin reddinde kaynakların kısıtlı olduğu gerekçesini öne sürdü. Davanın açılmasının iki yıl ardından da dava tarihi 3 Aralık olarak bildirildi. Bu süreçte iki eğitim-öğretim yılı geride kaldı. Yoksulluk derinleşti, çocukların açlığı arttı. Hızlıca değerlendirilmesi ve karara bağlanması gereken dava, ancak ikinci yılında duruşmaya çıkabildi.

Duruşma tarihinin bildirildiği gün elimize ulaşan savcılık görüşünde; okul öncesi eğitimin “isteğe bağlı” olduğu, bu eğitimin amaçları arasında çocuklara ücretsiz beslenme sağlanmasının bulunmadığı, ayrıca mali kaynakların yeterliliği de gözetilerek bir denge kurulması gerektiği ifade edilerek davanın reddi istendi. Savcılık aynı zamanda MEB'in daha önce Tuzluçayır Kadınları Dayanışma Derneğinin açtığı davadaki “orta ve üst sosyoekonomik düzeye sahip ailelerin okul yemeği istemediği”, “kaynak olmadığı”, “okul öncesi eğitimin zorunlu olmadığı” gibi gerekçelerine yeniden atıf yaptı.

Duruşma öncesinde dernek olarak basın açıklaması yaparak tüm kurumları, kadınları davayı takibe çağırdık. Açıklamada, ücretsiz ve sağlıklı okul yemeğinin çocukların temel haklarından biri olduğu ve açılan davanın bireysel değil, kamusal bir talebi temsil ettiği ifade edildi. Savcılığın, okul öncesi eğitimin zorunlu olmadığı gerekçesiyle davanın reddini istemesi eleştirildi; TÜİK verileri doğrultusunda milyonlarca çocuğun yoksulluk koşullarında yaşadığı ve ailelerin çocuklarının beslenmesini karşılamakta zorlandığı hatırlatıldı.

3 Aralık 2025 günü Danıştay 8. Dairesi'nde görülen duruşmada Milli Eğitim Bakanlığı avukatı davanın reddini talep etti. Biz ise ücretsiz okul yemeğinin eğitim hakkı, fırsat eşitliği ve sağlık hakkıyla doğrudan ilişkili olduğunu dile getirdik. Bu duruşma, çocukların eğitim ve beslenme hakkı mücadelesinde önemli bir eşik olarak kayda geçti. Danıştay 8. Dairesi kararını hâlâ bildirmedi.

Dayanışma Ağımıza Yapılan Başvurular:

Eğitimden Kopan Çocuklar İş Arıyor !

Derneğimize yapılan 600 iş talebi başvurusunun önemli bir kısmını çocukları için iş talebinde bulunan kadınlar ve 10–18 yaş aralığındaki çocuklar oluşturmaktadır. Başvuru sayıları, erken yaşta çocukların eğitimden kopuşu ile çalışma hayatına yönelmesi arasında bağlantı olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle yaz aylarında iş başvurularının artması, çocukların eğitim dışına itildiğini göstermektedir.

Eğitimden kopuş, çocukları daha korumasız hâle getirirken riskli çevrelerle temas olasılığını artırmaktadır. Bu süreçte madde kullanımı ve şiddetle ilişkili durumlar daha görünür hâle gelmektedir.

15 yaşında ikiz kız kardeşlerin hikayesi:

Lise 2. sınıf öğrencisiyken okulu terk etmişler. Babaları geçirdiği ağır bir iş kazası sonrası çalışamaz hale gelmiş. Baba engelli durumda olmasına rağmen engel oranı yüzde 33'te kaldığı için herhangi bir sosyal destek alamıyor. Anneleri ise; ailenin geçimini merdiven temizliğine giderek sağlamaya çalışıyor. Ev kendilerinin olduğu için, sosyal yardımlardan yararlanamıyorlar. Ailenin geçimine katkı sağlamak amacıyla çalışmak istedikleri için MESEM'e kayıt olmayı denemişler ancak işyerlerinde önerilen ücretler asgari ücretin çok altında olduğu için vazgeçmişler. Yaşları küçük olduğu için asgari ücretle çalışabilecekleri iş bulmakta zorlandıklarını anlattılar ve iş konusunda kendilerine yardımcı olmamızı istediler.

Son yıllarda gençlerin işsizlik, yoksulluk ve gelecek kaygısı nedeniyle karşı karşıya kaldığı sorunlar belirgin biçimde artmaktadır. Özellikle yoksulluk koşullarında yaşayan ailelerin çocukları için eğitim, istihdam ve güvenli bir gelecek giderek daha zor ulaşılır hale gelmiştir. Artan yaşam maliyetleri ve güvencesiz çalışma koşulları, gençleri erken yaşta çalışma hayatına yöneltmekte; eğitim ise birçok genç için sürdürülebilir olmaktan çıkmaktadır.

Dayanışma Ağımıza Yapılan Başvurular:

Eğitimden Kopan Çocuklar İş Arıyor !

Dayanışmamıza yapılan iş talebi başvurularının önemli bir bölümünü çocuklar ve gençler oluşturmaktadır. Toplam 600 başvuru içinde 14–19 yaş aralığındaki gençlerin oranının yüksek olması, ekonomik yoksulluğun gençleri erken yaşta çalışma hayatına ittiğini göstermektedir. Okulların açıldığı dönemlerde eğitim masraflarının karşılanamaması, birçok gencin eğitimi yarıda bırakmak zorunda kalmasına neden olmaktadır. Bu durum, eğitimden kopuş ile çocuk ve genç işçiliği arasındaki güçlü ilişkiyi görünür kılmaktadır.

14–19 yaş aralığındaki gençlerin önemli bir bölümü, eğitimi sürdürmediği ya da eğitimin geleceğe dair bir güvence sunmadığı koşullarda çalışmak zorunda kalmaktadır. Gençlerin dahil olduğu işler çoğunlukla garsonluk, kasiyerlik ve kuryelik gibi düşük ücretli, uzun çalışma saatlerine dayalı ve kayıt dışı alanlardır. Bu durum, gençlerin hem fiziksel hem de psikolojik olarak yıpranmasına yol açmakta; eğitimden kopuşu kalıcı hale getirmektedir.

Nitelikli eğitime erişimin sınırlı olması, çocuk koruma sisteminin yetersizliği ve geçim sıkıntısı nedeniyle gençlerin erken yaşta iş aramak zorunda kalması, gençlerde derin bir umutsuzluk ve değersizlik duygusu yaratmaktadır. Geleceğini planlayamayan, sosyal destek mekanizmalarına erişemeyen gençler, riskli alanlara daha açık hale gelmektedir. Bu bağlamda uyuşturucu kullanımı ve uyuşturucu ticareti, bireysel tercihlerden çok yapısal koşulların sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Geleceğini planlayamayan ve sosyal destek mekanizmalarına erişemeyen gençler, riskli alanlara daha açık hale gelmektedir. Bu bağlamda uyuşturucu kullanımı ve uyuşturucu ticareti, bireysel tercihlerden çok yapısal koşulların sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

Genç kadınlar açısından bu riskler daha ağır biçimde yaşanmaktadır. Güvencesiz çalışma, genç kadınları hem ekonomik hem de fiziksel şiddete daha açık hale getirmektedir. Uyuşturucu, bazı durumlarda genç kadınlara yönelik tehdit ve sömürü mekanizmalarının bir parçası haline gelmekte; yoksulluk, toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve güvencesizlik iç içe geçmektedir.

Aileler, mevcut koşullar altında çocuklarının bir iş bulmasının onları kötü çevrelerden uzaklaştıracağını düşünmektedir. Ancak gençlerin dahil olduğu çalışma alanları çoğu zaman güvenli değildir ve yeni riskler barındırmaktadır. Gece saatlerine kadar süren güvencesiz işler, özellikle genç kadınlar için hem fiziksel güvenlik hem de psikolojik sağlık açısından ciddi tehditler oluşturmaktadır.

Dayanışma Ağımıza Yapılan Başvurular:

Eğitimden Kopan Çocuklar İş Arıyor !

Nüha'nın Hikayesi :

Nüha, dayanışma ağımıza ekonomik destek talebinde bulunmak için geldi. Eşinin işçi olduğunu, asgari ücretle çalıştığını bazen mesaiye kaldığında maaşının asgari ücretin üstüne çıktığını söyledi. Eşinin aldığı maaş ile kirayı ödeyip geriye kalan ile ay sonunu getirmeye çalışıyorlar. 10 yaşındaki oğlunun okula giderken sorun yaşadığını, harçlık parası için yarım gün su satarak ya da berber dükkanlarında hafta sonu çırak olarak çalıştığını anlattı. Ama geçinmekte zorlandıkları için oğlu okulu bırakmış ve bir kuaförde çırak olarak çalışmaya başlamış.

Örneğin, garsonluk bazen de kuryelik yapan 17 yaşındaki genç bir kadın neden okulu bırakmak zorunda kaldığını ve çalışma koşullarını şu şekilde aktarmaktadır:

"Joker eleman gibi beni her yerde kullanıyorlar, bazen mutfığa bile geçiyorum. Çalışmak için okulu bıraktım. Hem okul hem iş aynı anda olmuyordu ben de işi tercih ettim. 9. sınıfta okurken de çalışıyordum. Gece ikiye kadar iş, sabah beşte kalk derse git olmuyordu. Babam ve annem ayrılır ve babam destek olmuyor. Annemin kazandığı da yetmiyordu." Çevresinde de çalışmak için okulu bırakan birçok arkadaşının olduğunu söyleyen genç kadın, "Sağlık meslek lisesinde okuyan arkadaşım ailesine destek olmak için okulu bıraktı. Kasiyerlik yapıyor. Sözde, hayallerimizi gerçekleştirmek için çalışıyorum. Motor almak istiyorum çünkü hayalim kurye olup para kazanmak. Ama gezmeyi hayal bile edemiyorum" dedi.

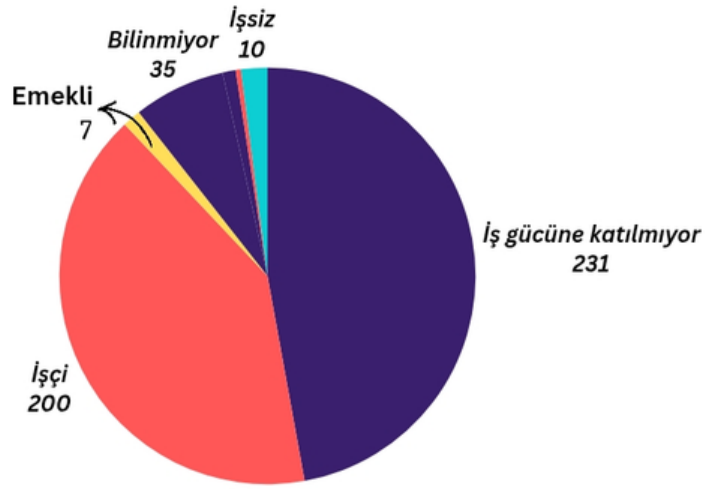
Daria'nın Hikayesi:

Daria, 17 yaşında lise son sınıf öğrencisi. Haziran ayında dayanışma ağımıza iş talebi ile ulaştı. "Ailem yoksul, çalışıp eve destek olacağım. Özellikle fabrikada çalışmak istiyorum. Fabrikada fazla mesai olur. Böylelikle elime ay sonunda hatırı sayılır bir para geçer. İş konusunda bana yardımcı olur musunuz?

1-Şiddete Maruz Kalan Kadınların ve Çocukların Dağılımı

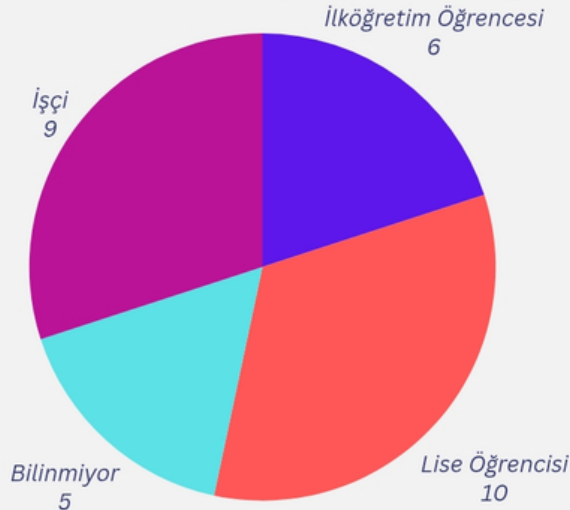
1 Ocak – 31 Aralık 2025 tarihleri arasında derneğimize şiddete maruz kaldığı için başvuran 490 kadının 200'ü farklı alanlarda ücretli bir işte maaşlı çalışıyor, 10'u işsiz ve iş arıyor, 7'si emekli, 2'si üniversite öğrencisi, 231'i ise çalışmıyor, 35 kadının istihdam durumu ise bilinmemektedir.

Dayanışma Ağımıza Başvuran Kadınların İstihdam Durumu

1 Ocak – 31 Aralık 2025 tarihleri arasında derneğimize şiddete maruz kaldığı için başvuran 2-17 yaş arası çocukların 6'sı ilköğretim okulu öğrencisi, 10'u lise öğrencisi, 9'u çocuk işçi, 5 çocuğun ise okula gidip gitmediği veya çocuk işçilik yapıp yapmadığı ise bilinmemektedir.

Şiddete Maruz Kalan Çocukların Dağılımı

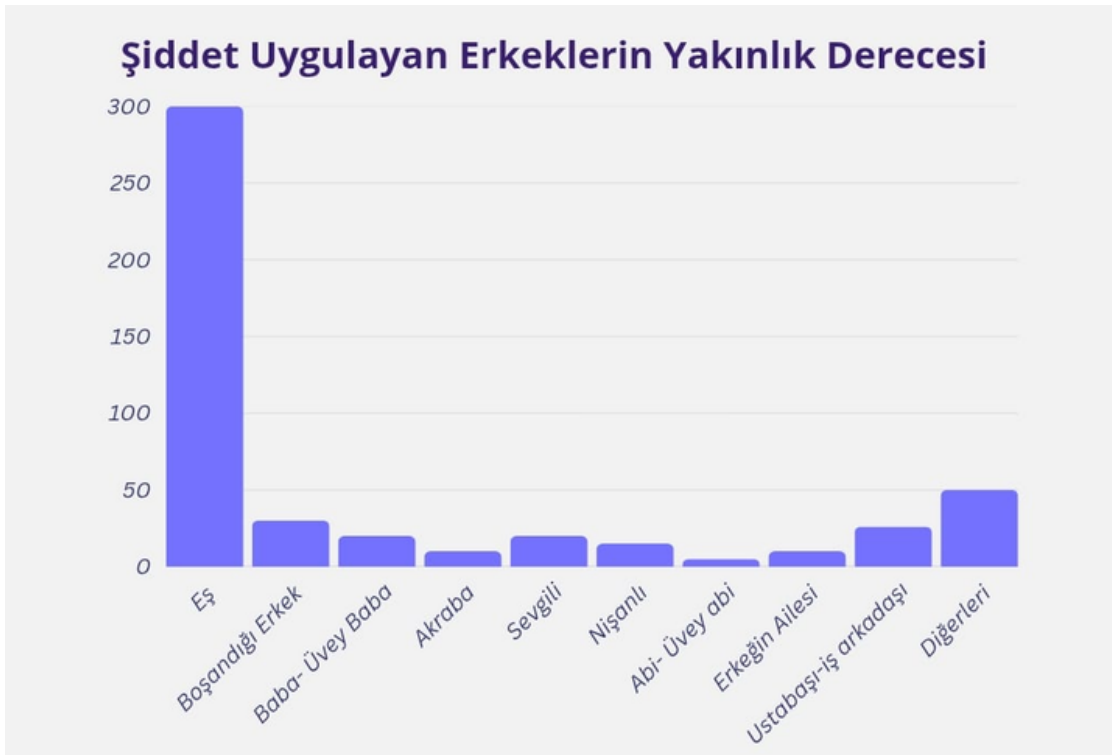

Derneğimize ulaşan kadınlar şiddetin bir süre sonra çocuklarına yöneldiğini söylemektedir. Bir yıl içinde dayanışma ağıımıza ulaşan çocuklar ihmal, duygusal, fiziksel ve cinsel istismara maruz kalmıştır

Berra'nın Hikayesi:

Berra, 36 yaşında iki çocuğu olan işçi bir kadın. Eşi alkol bağımlısı. Ne çocuklarıyla ne de evle ilgileniyor. Kazandığı bütün parayı içkiye yatırıyor hatta son zamanlarda kumar oynamaya da başlamış. Berra, ekonomik olarak çok iyi durumda olmadıklarını, çocuklarını okula gönderirken aç gönderdiğini, kimi zaman harçlık bile veremediğini söyledi. Yaşadıkları nedeniyle boşanmayı düşündüğünü ve bizden hukuki destek almak istediğini söyledi.

Şiddet Uygulayan Erkeklerle Dair Bilgiler

*Diğerleri olarak dostu, eşinin arkadaşı ve tanımadığı erkekler yer almaktadır.

Kadınların en çok evli oldukları erkeklerden şiddet görüyor.

Toplam 520 kadın ve çocuk; 486 erkek tarafından bir tür şiddete maruz bırakıldığı için dayanışma ağıımıza başvurdu.

Başvuran kadınların 300'ü (%57,7) evli olduğu erkek veya dini nikahlı eşi tarafından, 30'u (%5,8) eski eşi tarafından şiddete maruz kalmıştır. Flört ve nişanlılık ilişkilerinde 35 kadın (%6,7) sevgili veya nişanlısı, 2 kadın (%0,4) ise eski sevgili veya eski nişanlısı tarafından şiddet görmüştür.

Bu veriler, şiddetin yalnızca evlilik ilişkileriyle sınırlı kalmadığını, flört ve nişanlılık ilişkilerinde, aile içinde, iş ortamında ve sosyal çevrede de sürdüğünü göstermektedir. Kadınların yaşamlarının farklı alanlarında, en yakın çevrelerinde bile güvende olamadığı, şiddetin çok boyutlu ve sürekli bir sorun olarak varlığını sürdürdüğü anlaşılmaktadır.

2- Şiddetin Türleri :

2025 yılı içinde şiddet nedeniyle derneğimize ulaşan 520 kadın ve çocuğun başvuruları incelendiğinde, kadınların büyük bir kısmının fiziksel, psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddeti aynı anda deneyimlediği görülmektedir. Ayrıca, şiddet nedeniyle başvuran kadınların önemli bir kısmı aynı zamanda ekonomik destek talebiyle de başvurmuştur.

Bu durum, kadına yönelik şiddet ile ekonomik yoksunluk arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Kadınların ekonomik bağımsızlıktan yoksun olması, şiddet ortamından çıkabilmelerini engelleyen temel faktörlerden biridir. Barınma sorunu yaşayan kadınlar için nitelikli ve yeterli sayıya sığınma evi önemli bir ihtiyaçtır.

Geçen yıla göre şiddet gördüğü için yapılan başvuru sayısı %19,5 artmıştır. Şiddet türlerinin dağılımına bakıldığında ise, başvuranların %58,7'sinin fiziksel şiddete maruz kaldığı görülmektedir. Bu oran, fiziksel şiddetin toplam başvurular içindeki yaygınlığını göstermektedir. Fiziksel şiddete uğrayıp başvuru yapan sayısı ise bir önceki yıla göre %36 arttı.

Şiddet gördüğü için dayanışma ağıma başvuran kadınların dağılımı

Şiddet gören kadın ve genç kızların yaşadığı şiddet biçimleri incelendiğinde, 520 başvuru içinde birden fazla şiddet türüne maruz kaldıkları görülmektedir.

Ceran'ın Hikayesi:

"Lise mezunuyum ve üniversite sınavına hazırlanıyorum. Ailemle birlikte yaşıyordum. Evde abim söz sahibiydi ve uzun süredir onun tarafından şiddete maruz kalıyordum. Ailem işçi ve maddi olarak zor durumda. Evdeki parasızlık nedeniyle bana sürekli 'para getirmiyorsun, okumak bahanesiyle masraf çıkarıyorsun' denilerek baskı uygulanıyordu. Abim bütün öfkesini benden çıkarıyordu.

Bu şiddet nedeniyle evi terk ettim ve iki gece sokakta kaldım. Parkta beni gören kadınlar beni derneğe yönlendirdi. Eve dönmek istemiyorum kalacak bir yerimde yok. Bana bu konuda yardımcı olur musunuz?"

Başvuranların 300'ü fiziksel şiddet, 110'u ekonomik şiddet, 100'ü psikolojik şiddet, 50'si cinsel şiddet ve 15'ü dijital şiddet yaşadığını ifade etmiştir. Bu tablo, şiddetin çoğu zaman tek bir biçimde ortaya çıkmadığını; fiziksel, ekonomik, psikolojik, cinsel ve dijital şiddetin iç içe geçen bir yapı oluşturduğunu göstermektedir.

KATEGORİ	SAYI
Fiziksel Şiddet	300
Ekonomik Şiddet	110
Psikolojik Şiddet	100
Cinsel Şiddet	50
Dijital Şiddet	15

Psikolojik Şiddet:

2025 yılında dayanışma ağıma başvuran kadınların %19.6'si (100 kadın) psikolojik şiddeti; öldürülmekle tehdit edilmek, aşağılayıcı sözlerle küçük düşürülmek, aşırı kıskançlık, kendisini yetersiz hissettirecek söz veya davranışlar, küfredilmek, kendisini ifade etmesine engel olunması, bedeniyle ve görünüşüyle alay edilmesi, hareket özgürlüğünün kısıtlanması, aile üyeleri ve arkadaşlarıyla görüşmesinin engellenmesi, çocuklarına/yakınlarına şiddetle tehdit edilmek, çocukları almakla/kaçırmakla tehdit edilmek vb. şekillerde yaşamışlardır.

Buğlem'in hikayesi:

Buğlem, 43 yaşında, dört çocuğu var. 13 yaşında zorla evlendirilmiş. Evliliği boyunca şiddet ve hakarete uğramış. Son zamanlarda şiddet azalmış ama bu sefer de yaşadıklarının ağırlığı psikolojisini bozmuş. Birkaç kere intihar girişiminde bulunmuş. Buğlem, bize ulaştı ve psikolojik destek talebinde bulundu.

Alçin'in hikayesi:

Alçin; 15 yaşında lise öğrencisi. Üst sınıflardan bir erkek öğrencinin tacizine uğramış. Bu duruma tepki gösterdiğinde ise şiddete uğramış. Babasının sinirli olduğunu, bu olayı öğrendiğinde tacizci erkeğe zarar vereceğini ve okul hayatının biteceğini düşündüğü için sessiz kalmış. Ama yaşadığı bu durumla başa çıkmadığını, derslerine adapte olamadığını söyledi. Bizden psikolojik destek talebinde bulundu.

"Üniversite sınavını kazanamadığım için annem, babam ve abimden şiddet gördüm. Telefonumu sürekli kontrol ediyorlar ve üniversiteye de göndermek istemiyorlar. Kendi buldukları işte çalışmam için sürekli baskı yapıyorlar. Evdeki şiddetten kurtulmak ve kendi ayaklarımın üstünde durmak istiyorum."

Aden'in Hikayesi:

"İki yıllık evliyim. Nişanlıyken başladı kıskançlık. Önce iş yerinden izin alıyordu. Beni bırakıp geri dönüyordu. İzinler çoğalınca işten çıkarıldı. Evlendikten sonra baskılar daha da arttı. Evden çıkmamı istemiyor. Markete göndermiyor. Eve gelince dolapları açıyor, kontrol ediyor. Evde erkek kokusu arıyor. Tütsü yakıyor. "Tütsü yakınca başka kokuların ortaya çıkacağını" söylüyor. Boşanmak istiyorum. Ama ne yapmam gerektiğini bilmiyorum bana yardımcı olmanızı istiyorum."

Fiziksel Şiddet:

Dayanışma ağımıza şiddete maruz kalan kadınlar başvurmadan önce polis, jandarma, savcılık, mahkeme ve sağlık kurumları gibi resmi kurumlara başvuruyor. Ancak bu başvurularda yeterli koruma ve destek alamadıkları için sonraki aşamada derneğimize ve kadın dayanışma merkezlerine yöneliyorlar. Derneğimize yapılan başvuruların çoğu, resmi yolların denendiği ama kadınların ihtiyaçlarını karşılamadığı süreçlerin ardından gerçekleşiyor.

"Çocuklar olduktan sonra çalışmayı bıraktım. Eşim ikinci çocuğu doğurduğum için beni suçladı. Çocuklar ağladığında sorun çıkarıp ortalığı yıkıp döken bir adama dönüştü. Akşam işten geldiğinde çocuklar ağlamasınlar ve sorun çıkmasın diye çocuklara sakinleştirici vermek zorunda kalıyorum. Bu da beni mahvediyor psikolojik olarak çok kötüyüm. Sizden boşanmak için hukuki destek istiyorum."

Jeyan:

İki çocuk annesi işçi bir kadın. Birkaç yıl önce eşi tarafından darbedilmiş, aldığı darbe sonucu beyin kanaması geçirmiş. Hastanede ailesi hep bir ağızdan "Jeyanın düştüğünü ve kafasını çarptığı" yalanını söylemişler. Bu yüzden hiçbir işlem yapılmamış, uzun süre yoğun bakımda tedavi görmüş. Kendine geldiğinde ise vücudunun sol tarafında his kaybı yaşamış ve bu kayıp şu anda da devam ediyor. Jeyan başına gelenleri hatırladığını söylediğinde eşinden "Seni sokağa atarım, felçlisin zaten" gibi tehditler duyuyor. Bugüne kadar hiç şikayetçi olmayan Jeyan artık bu durumdan kurtulmak istediğini söyledi. Boşanma davası açabilmesi için kendisine bilgi verdik.

Şemsa'nın hikayesi:

41 yaşında, ev kadını. Üç çocuğu var. Uzun süredir eşinden fiziksel ve psikolojik şiddet görüyor. Şemsa, eşinin sürekli hakaret ettiğini ve sık sık fiziksel şiddet uyguladığını ifade ediyor. Eşinin her akşam silahlarını çıkarıp kendi gözleri önünde temizlediğini söylüyor. Eşi tarafından 'Bir gün bu silahlardan çıkan kurşunla öleceksin' şeklinde tehdit edildiğini anlattı. Boşanma davası açar açmaz aynı zamanda evden ayrılması ve güvenli bir yere geçmesi gerektiğini söyledi. Bize hukuki destek talebiyle başvurdu.

Ekonomik Şiddet:

Kadınların şiddetle mücadele süreçlerinde karşılaştığı en büyük zorluklardan biri de ekonomik sorunlar. Ekonomik bağımsızlıklarının olmaması, kadınları şiddetle mücadelede daha da savunmasız hale getiriyor. Şiddete maruz kalan kadınlar, maddi destek, barınma ve güvence eksikliği nedeniyle şiddet içinde döngüsü kalmaya, şiddetin bu döngüsü içinde sıkışmaya mecbur bırakılıyorlar.

2025 yılında dayanışma ağıımıza şiddet sebebiyle başvuran kadınların %21,15'i (110 kadın); ekonomik şiddeti, maaşlarının ellerinden zorla alınması, mahkemenin belirlediği nafakanın ödenmemesi, evin ihtiyaçlarının karşılanmaması, kadının borçlandırılması, kiranın ödenmemesi, çalışmasına engel olma, zorla çalıştırma, iş yerinde itibarsızlaştırma, ortak paralarının habersizce harcanması, ziynet eşyalarına el koyma, aile konutunun /ortak alınan gayrimenkullerin kadının onayı olmadan satılması, işten atmakla tehdit etme, aç bırakma şekillerinde yaşadılar.

2 çocuğu olan 40 yaşındaki Hüda, maaş kartının eşinde olduğunu para istediğinde ona harçlık verdiğini hatta bankacılık işlemlerinden evin ekonomisine kadar her şeyle onun ilgilendiğini anlattı. Eşi, sürekli yeni ve markalı kıyafetler alırken kendisi bir şey istediğinde ise kavga çıkıyor. Hüda; maaş kartını istediğinde ise eşi alkol alıp şiddet uyguluyor. Sigortalı bir işte çalıştığı için adli yardımdan avukat alamıyor. Boşanmak istediğini avukat konusunda ona yardımcı olmamızı istedi.

Alin'in Hikayesi:

Alin, çalıştığı fabrikada ustabaşının uzun süredir taciz, hakaret ve tehditlerine maruz kaldığını anlattı. Hakaretlere karşılık verdiği bir gün ustabaşı tarafından üzerine makas fırlatıldığını, ayağından yaralandığını ve hastaneye gittiğini söyledi. Buna rağmen fabrikanın herhangi bir işlem yapmadığını, yalnızca üç günlük rapor verildiğini ve tekrar işe çağrıldığını aktardı.

Dikişleri aldirmek için yeniden rapor aldığı anda ise bu kez "Rapor aldığın için seni işten çıkarırız" tehdidiyle karşı karşıya kaldığını ifade etti. Alin, ustabaşının kendisini başka biçimlerde de taciz ettiğini; ancak ailesinin çok kapalı olması ve durumu öğrenmeleri halinde ağır sonuçlar doğacağından korktuğu için uzun süre bunu gizlediğini söyledi. İşten çıkarılma tehdidinin artması üzerine hukuki destek arayışıyla başvurdu ve avukata yönlendirildi

Şiddet Türleri

Ekonomik şiddet kimi zaman erkeklerin kadının iş yerine giderek olay çıkarma, patronları tehdit ederek kadını işten attırması şeklinde gerçekleşebiliyor.

"Boşandıktan bir süre sonra tehdit etmeye başladı. Uzaklaştırma kararı çıkarmak zorunda kaldım. Ama durmadı. İki defa evin kapısına dayandı. Barışmak istediğini söylüyor ama hakaret ve tehdit ediyor. Kararı ihlal ettiği için dava açıldı. En son çalıştığım iş yerine gelip olay çıkardı. Amacı beni işten artırmak..."

"55 yaşında işçi emeklisi. Fabrika, ofis ve temizlik gibi işlerde çalışmış. Emekli olduktan sonra eşinden şiddet görmeye başlamış. Adam neden çalışmıyorsun evdesin diye kadını dövmeye başlamış. Adam çalışmıyor ama. Kadın resmi boşanamam diyor. Maddi sorunlardan kaynaklı ne yapacağını bilmiyor ama ayrı eve çıkmak istiyor bana nasıl destek olursunuz diye geldi."

Cinsel Taciz- Cinsel Şiddet:

Bu raporda cinsel şiddet; evlilik içinde eş tarafından ya da evlilik dışındaki ilişkilerde sevgili, akraba, tanıdık veya diğer erkekler tarafından uygulanan zorlayıcı davranışları kapsamaktadır. Zorla cinsel ilişki, istenmeyen fiziksel temas, cinsel içerikli mesajlar, tehdit ve taciz gibi eylemler, kadınların ve çocukların bedenine ve cinselliğine yönelik şiddetin farklı biçimleri olarak değerlendirilmiştir. Bu veriler, cinsel şiddetin, kadınların yaşamının farklı alanlarına yayılan yaygın bir sorun olduğunu göstermektedir.

2025 yılında şiddet gördüğü için dayanışma ağıımıza başvuran kadınların ve çocukların %9,6'sı (50 kadın ve çocuk); taciz, cinsel istismar, istenmeyen biçimlerde ve zamanlarda cinsel ilişkiye zorlanma, tecavüz, evlilik içi tecavüz, başkalarıyla birlikte olmaya zorlanma, zorla hamile bırakılma, kürtaj olmaya zorlanma vb. biçimlerde cinsel şiddete maruz bırakıldı.

19 yaşında. Babasının vefatından sonra annesine destek olmak için lise birinci sınıfta okulu bırakmış. Ailenin en büyük çocuğu ve uzun süredir aynı iş yerinde çalışıyor. İş yerinden bir erkekle flört etmeye başladıktan sonra, bu kişi tarafından zorla evine götürüldüğünü ve cinsel saldırıya uğradığını anlatıyor. O sırada ses çıkaramadığını, korktuğunu ifade ediyor.

Evde kamera görüntüleri olduğunu söyleyerek Jinsal'ı tehdit etmiş ve "kendi isteğinle geldin" diyerek baskı kurmaya devam etmiş. Bu yolla Jinsal'dan sürekli cinsel ilişki talep etmiş. Bu konuda sahip olduğu hukuki haklar hakkında bilgi verdik.

Talia:

16 yaşında, ailesiyle birlikte yaşıyor. Anne ve babası tarafından ihmal edildiğini ifade ediyor. Zaman zaman evden kaçtığını, ailesinin bunu fark etmediğini söylüyor. Evden kaçtığı bir gün yeni tanıştığı bir erkek tarafından taciz edilmiş ve darpa uğramış. Erkek, kendisini zorla evine götürmeye çalışmış; darp edilmiş, vücudunun çeşitli yerlerinden yaralar oluştuğunu anlattı. Olay sonrası karakola gittiğinde ailesine haber verilmiş. Annesi karakola geldiğinde, Talia'yı istemediğini ve yurda verilmesi gerektiğini söylemiş. Bunun üzerine kız, annesine yalvararak bir daha evden kaçmayacağını söylemiş ve eve dönmüş. Derneğimize başvuran Talia, evde kalmak istemediğini; kendi isteğiyle bir yurda yerleşmek istediğini söyledi. Bizden güvenli bir yere yerleşmek için destek talebinde bulundu.

Tanla'nın hikayesi:

"Bir atölyede işçi olarak çalışıyorum. Dört yıllık evliyim, bir çocuğum var ve bir buçuk aylık hamileyim. Eşim bana şiddet uyguluyor, beni aldatıyor ve kürtaj olmam için baskı yapıyor. Bu çocuk olsun diye bana cinsel saldırıda bulundu. Şimdi de kürtaj olmaya zorluyor. Yaşadıklarım nedeniyle boşanmayı düşünüyorum ve size destek almak için başvurdum"

"Özel bir hastanede çalışıyordum. Yanında çalıştığım doktor 'Seni bir muayene edeyim, akciğerlerini dinleyeyim' bahanesiyle sırtıma dokundu, okşamaya başladı. Bu durumdan rahatsız olduğum için o an ne yapacağımı da bilmediğim için istifa ettim. Ama dava açmak istiyorum."

Flört Şiddeti

Derneğimize başvuran kadınların %8,2'si sevgili, eski sevgili veya nişanlısı tarafından şiddete maruz kaldığını ifade etmiştir. Bunun yalnızca fiziksel değil, psikolojik, dijital, ekonomik ve cinsel şiddeti de barındıran bir örüntü olduğunu görmekteyiz. Veriler, şiddetin flört ilişkilerinde yaygın biçimde ortaya çıktığını göstermektedir.

Flört İlişkilerinde Dijital Şiddetin Görünümü

Genç kadınların %2,8'i ise sevgilisi veya eski sevgilisi tarafından kişisel bilgilerini/görüntülerini yayma, sosyal medyada ifşa edilme, sosyal medya hesapları üzerinden ailesine/yakınlarına ulaşmakla tehdit edilerek dijital şiddete uğramışlardır.

Ayrıca, dijital şiddet yalnızca partner veya çok yakın birileri tarafından değil, tanıdık olmayan kişiler, komşular veya tamamen yabancılar tarafından da uygulanıyor ve çocukları da hedef alabiliyor. Örneğin;

14 yaşında bir kız çocuğu, komşularının oğlunun tacizine maruz kaldığını anlattı. Durumu ailesine aktardığında ciddiye alınmadığını; babasının, giyimi ve bedeni üzerinden suçlayıcı ve aşağılayıcı ifadeler kullandığını söyledi. Annesinin ise kendisine destek olmaya çalıştığını ifade etti. Kendisine gönderilen mesajlar ve çıplak fotoğraflar dahil olmak üzere çeşitli dijital delillerin elinde olduğunu söyledi. Hukuki olarak neler yapabileceğine dair kız çocuğuna ve annesine bilgi verdik.

“ 11 yaşında bir kız çocuğu, 50 yaşındaki bir erkekten dijital araçlar yoluyla cinsel içerikli mesajlar ve psikolojik baskı gördüğünü anlattı. Mesajların cinsel içerikli olduğunu fark ettiğinde bunun şiddet olduğunu anlamış.” Bu konuda neler yapabileceklerini öğrenmek içinse derneğimize ulaştılar.

Flört Şiddetinde Madde Kullanımına Zorlama: Çok Katmanlı Bir İhlal Alanı

Derneğimize başvuran 15 – 25 yaş aralığındaki ergen ve genç yetişkin kadınlar partnerleri tarafından zorla uyuşturucu madde kullandırıldığı ya da satışını yapmaları için tehdit edildiklerini belirtmişlerdir. Veriler, flört şiddetinin çok katmanlı yapısını gözler önüne sermektedir.

Şiddet Türleri

Fiziksel şiddet yasaklı madde ile kadının beden sınırlarının ihlalini ve bedensel bütünlüğüne yönelik tehdidi barındırırken; tehdit, korkutma ve sindirmeyle kadınların psikolojik şiddete maruz kaldıklarını görmekteyiz. Madde kullanım anlarının izinsiz kayda alınması ve görüntüleri kadının ailesine göndermekle tehdit edilmesi ise dijital şiddetin çarpıcı örneklerinden biridir.

Sonat;

19 yaşında. Ayrılmak istediği sevgilisi son bir kez birlikte sigara içmek istediğini söylüyor. Sonat'a zorla yasaklı madde (uyuşturucu) kullandırıyor. Sonat, maddeyi içtikten sonra düşüp bayılıyor. Bir süre kendine gelemiyor hastaneye kaldırılıyor. Bu süreçte sevgilisi uyuşturucu kullanırken fotoğraflarını çekmiş. Bu görüntüleri ailesine göndereceğini ve sosyal medyada paylaşacağını söyleyerek başka kişilere yasaklı maddeyi satmasını istiyor. Sonat, bu durum karşısında ne yapabileceğini öğrenmek için bizden yardım talep etti.

Fiziksel şiddet, yalnızca doğrudan değil; bedenin bütünlüğünü ve beden sağlığını riske atma yoluyla da gerçekleşir. Madde kullanımına zorlama bunlardan biri. Yukarıdaki öyküde, madde kullanımının bilinç bulanıklığına ve bedensel direncin düşmesine neden olduğunu görüyoruz. Bunun yanında kadının görüntülerinin alınması, ailesine göndermekle/sosyal medyada paylaşmakla tehdit edilmesi ve satışını da yapmaya zorlanması, utandırma ve teşhir yoluyla kadına yönelik kontrol mekanizmasının nasıl işlediğini göstermektedir.

Serra;

17 yaşında ve uyuşturucu kullanıyor. Kendisinden 10 yaş büyük sevgilisi onu maddeye alıştırmış. Uyuşturucuya başlayınca ailede fark edilmiş ve ailesi tarafından fiziksel şiddete maruz kalmış. Ailesinin uyguladığı şiddetten kurtulmak için sevgilisiyle kaçtığını anlattı. Ancak ev baskınında birlikte olduğu erkeğin fuhuş çetesiyle bağlantısı olduğu ortaya çıkmış. Serra, ailesine geri verilmiş ve şiddet daha da artarak işkenceye dönüşmüş. Psikolojik ve fiziksel olarak zor durumda olan Serra tedavi olmak istediğini söyledi ve bizden psikolojik destek talebinde bulundu.

Şiddet Türleri

Yoksulluk, ekonomik güvencesizlik, eğitimden kopuş veya dışlanma, göç, eşitsizlik, güvensiz yaşam alanları ve çeteleşme gibi faktörler bireyi uyuşturucu maddeyle karşı karşıya getiren sosyal ortamları üretme riski taşımaktadır. Madde kullanımı ve bağımlılık; yasa dışı madde ticaretinin daha görünür ve ulaşılabilir olduğu, sosyal hizmet ve desteğe erişimin zayıf olduğu alanlarda üretilir. Devletin önleyici ve koruyucu politikalarının varlığı zayıflarken, yasa dışı ağların işlevinin arttığına, maddenin ise gündelik hayatın bir parçası haline geldiğine tanık oluyoruz. Rehabilitasyon, önleme ve sosyal destek programlarının yetersizliği, dezavantajlı bireyleri ne yazık ki maddeyle baş başa bırakmaktadır.

Partnerinde madde bağımlılığı öyküsü bulunan kadınlar, derneğimize başvururken fiziksel, psikolojik ve cinsel başta olmak üzere şiddete maruz kaldıklarını, güvensiz ve tedirgin hissettiklerini, ekonomik güvencesizlikle ve yoksullukla baş başa bırakıldıklarını belirtmişlerdir. Partneri aracılığıyla maddeye tanışan kadınların ise bırakmak istediklerinde şiddet, baskı ve tehditle karşılaştıkları, bunu yakın çevresiyle paylaşamadıkları, bu şiddet sarmalının içinde fiziksel ve duygusal olarak sıkıştıkları fark edilmektedir.

Partnerinde madde bağımlılığı öyküsü bulunan kadınlar, derneğimize başvururken fiziksel, psikolojik ve cinsel başta olmak üzere şiddete maruz kaldıklarını, güvensiz ve tedirgin hissettiklerini, ekonomik güvencesizlikle ve yoksullukla baş başa bırakıldıklarını belirtmişlerdir. Partneri aracılığıyla maddeye tanışan kadınların ise bırakmak istediklerinde şiddet, baskı ve tehditle karşılaştıkları, bunu yakın çevresiyle paylaşamadıkları, bu şiddet sarmalının içinde fiziksel ve duygusal olarak sıkıştıkları fark edilmektedir. Tüm bunlar münferit bir ilişki sorunu değil, kadın bedeni ve yaşamı üzerinde kurulan iktidar düzeninin bir sonucudur.

5- Erkek Şiddetinin Döngüselligi:

Şiddet, kadınların hayatında bir kez yaşanan bir olay değil, çoğu zaman farklı yaşam evrelerinde yeniden karşılaşılan bir durumdur. Kadınların yaşadıkları, şiddetin çocukluk döneminde aile içinde başladığını, evlilik sürecinde farklı biçimler alarak devam ettiğini ve boşanma sonrasında da sona ermediğini göstermektedir. Bu durum, şiddetin bireysel ilişkilerle sınırlı olmadığını; toplumsal eşitsizlikler, ekonomik bağımlılık ve kurumsal yetersizliklerle birlikte süreklilik kazanan bir yapı olduğunu ortaya koymaktadır.

Aile içindeki şiddetten kaçmak ve kendi bağımsız yaşamlarını kurmak isteyen kadınlar evliliklerinde de şiddetle karşılaşabilmektedir. Bu durum, çocukluk döneminden maruz kalınan şiddetin evlilik sürecinde de devam ettiğini göstermektedir. Maalesef bu şiddet döngüsü ile kadınlar ikinci evliliklerinde de karşılaşabilmektedir.

Dayanışma ağına başvuran kadınların hikayeleri, şiddetin yalnızca fiziksel boyutla sınırlı olmadığını; psikolojik, ekonomik, cinsel ve dijital boyutlarıyla birlikte yaşandığını göstermektedir. Çocuk yaşta zorla evlendirilen, aile içinde şiddete maruz kalan ya da evlilik sürecinde baskı ve kontrol altında yaşayan kadınlar çoğu zaman ilerleyen yıllarda benzer şiddet biçimleriyle yeniden karşılaşmaktadır. Şiddet, bazı kadınlar için evlilikle birlikte yoğunlaşırken, bazıları için boşanma sürecinde tehdit, takip ve ekonomik baskı biçiminde devam etmektedir.

Kadınların şiddet döngüsünden çıkmasını zorlaştıran temel faktörlerden biri ekonomik bağımlılıktır. Yoksulluk, güvencesiz çalışma koşulları ve bakım yükünün büyük ölçüde kadınların üzerinde olması, kadınların şiddet ortamından uzaklaşmasını güçleştirmektedir. Barınma sorunu, çocukların bakım ve eğitim masrafları ile sınırlı sosyal destekler, kadınların şiddet gördükleri ilişkileri sürdürmek zorunda kalmalarına yol açabilmektedir. Bu nedenle erkek şiddeti, yalnızca bireysel ilişkilerin bir sonucu değil; ekonomik ve sosyal eşitsizliklerle iç içe geçmiş bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır.

Çocukluk döneminde şiddete tanık olan ya da maruz kalan kız çocukları, yetişkinliklerinde benzer ilişkiler içinde şiddetle karşılaşma riskiyle daha fazla yüz yüze kalmaktadır. Böylece şiddet, yalnızca bireysel yaşamları değil, kuşaklar boyunca aktarılan bir eşitsizlik ve güvencesizlik zemini üzerinde yeniden üretilmektedir.

Bu çerçevede erkek şiddeti, kadınların yaşamında tekil olaylar olarak değil; toplumsal, ekonomik ve kurumsal koşullar tarafından beslenen döngüsel bir süreç olarak değerlendirilmelidir.

Şiddetin sona ermesi, kadınların bireysel direncine değil; onları yoksulluktan, güvencesizlikten ve erkek şiddetinden koruyacak kamusal politikaların varlığına bağlıdır. Bu bağlamda erkek şiddetiyle mücadele, yalnızca hukuki önlemlerle değil; kadınların yaşam koşullarını dönüştüren sosyal, ekonomik ve politik müdahalelerle mümkün hale gelebilir.

Gökşin'in hikayesi:

Gökşin, 4 yıl önce boşanmış ve üç çocuğuyla birlikte yaşıyor. 4 yıldır koruma tedbir kararı ile yaşamak zorunda. Çünkü boşandığı erkek koruma tedbir kararını ihlal ederek Gökşin'i kasiğından yaralamış. Yoğun bakımda kalmış ama boşandığı erkeğe sadece bir ay elektronik kelepçe takılmış. Gökşin, "Evliken de sürekli şiddet uyguluyordu, daha önce de yaraladı beni. Bana ve çocuklara zarar vermemesi için 6 ayda bir koruma kararını yenilemek zorundayım ancak böyle benden uzak duruyor."

Sayina'nın hikayesi:

Şu an 18 yaşında olan Sayina, 15 yaşında evlendirilmiş. Ailesinden gördüğü şiddet yüzünden devlet korumasına alındı. Bir yıla yakın koruma altında kalmış sonrasında ailesine geri verilmiş. Aile evinde şiddet devam edince kendisinden 10 yaş büyük bir erkeğe kaçmış ve evlenmiş. Eşinin uyuşturucu madde kullandığını, bir süre sonra kendisinin de kullanmaya başladığını anlattı. Ancak bırakmak istediğinde eşi buna engel olmuş. Sayina'yı zorla başka erkeklerle ilişkiye zorlamış. Sayina bunun üzerine evden kaçmış. Bu erkeğin izini bulmasından korktuğunu ve boşanmak istediğini söyleyerek bizden destek talep etti.

”

Mihri'nin hikayesi:

52 yaşında ve markette çalışıyor. Çocukları büyük ve başka şehirlerde yaşıyor. Daha önce çok kez boşanma davası açmak istemiş ama akrabalarının baskısıyla yeniden barışmış. Evliliği boyunca zaten şiddet hep varmış. Şiddet giderek artınca işe başlamış. Ayaklarının üzerinde durabildiğini anlayınca para biriktirmeye başlamış. Boşanma davası açmak istiyor ama bu sefer tek başına hareket etmek istemediğini söyledi ve bizden hukuki destek talebinde bulundu.

Ferze'nin Hikayesi:

20 yaşında, 3 çocuğu var. Ailesi tarafından okula gönderilmemiş, çocuk yaşta zorla evlendirilmiş. Evlendiği günden beri sürekli dayak ve hakarete maruz kalmış. Eşinin kendisini para karşılığı başka erkelerle ilişkiye girmeye zorladığını söyledi. Ferze kabul etmeyince çocukları satacağını söylemiş. Bize yaşadıklarını anlattı ve ne yapabileceği ile ilgili bilgi istedi.

"Eşim emekli oldu. Tazminat parası ile ev alırsanız hayalleri kurarken bir de öğrendim ki parayı harcamış üstüne birde borçlanmış. Parayı nereye harcadığını söylemiyor. Bu arada başka bir kadınla ilişkisi de varmış. Artık katlanamıyorum boşanmak istiyorum."

Liya'nın Hikayesi:

Liya, 35 yaşında bir kadın. Eşi tarafından şiddete maruz kaldığını ve boşanmak istediğini belirterek derneğe başvurdu. İlk evliliğinden ve ikinci evliliğinden olan çocuklarıyla birlikte yaşıyor. Boşanma sürecinde olduğunu, eşinin uyuşturucu madde kullandığını aktardı. Kadın, ilk evliliğinden sonra ailesi tarafından ağır baskı ve yasaklara maruz bırakıldığını, çalışmasının engellendiğini ve zaman zaman temel ihtiyaçlara dahi erişemediğini anlattı. Bu baskı ortamından çıkabilmek için sosyal medya üzerinden tanıştığı mevcut eşiyle evlendiğini; ancak bu evlilikte de şiddetle karşılaştığını ve artık boşanmak istediğini ifade etti.

Kadınlar boşanmaya çalışırken şiddete uğruyor

Deran;

“Eşim hem alkolik hem de doğru düzgün çalışmıyor. Ekonomik olarak çok sıkıntı yaşıyoruz. Evlendiğim günden beri çeşitli işlerde çalıştım ek iş bile yaptım. Sürekli şiddet gördüğüm halde ‘Ne olursa olsun çocuklarımın babası’ diyerek katlandım. Ama şiddet bu sefer çocuklarıma döndü. Bir gece sabaha kadar bize şiddet uyguladı. Ayrılmak istediğimi ve çocuklarımla velayetini almak istediğimi söylediğimden beri sürekli öldürmekle, ‘Ya beni eve alırsın ya da hepinizi öldürürüm’ diyerek tehdit ediyor.”

Kadınlar, boşanma süreçlerinde de erkeklerin şiddetine uğruyor. Erkekler boşanma şartı olarak çocukların velayetini isteyerek kadınlar üzerinde baskı oluşturuyor.

Lemide’nin Hikayesi:

Lemide; çocuğunun velayeti kendisinde olduğu halde boşandığı erkeğin çocuğunu aldığını ve kendisiyle görüşmesine izin vermediğini söyledi. Psikolojik olarak yıprandığını kendisine hukuki olarak destek istediğini söyledi. Avukat aracılığıyla çocuğunu aldık. Ama boşandığı erkek saldırgan hareketler sergilemeye tehdit etmeye devam etti. Elektriği kapatıp eve gece yarısı zorla girmeye çalıştı. Yeniden şikayetçi oldu, hukuki süreç devam ediyor.”

Boşanma davasının çekişmeliye dönüşmemesi, kısa sürede bitmesi için ya da çocukların velayetini alabilmek için kadınlar, geçimini devam ettirebilmesi, çocuklarının bakımını sağlayabilmesi için hayati bir öneme sahip olan nafaka talebinden vazgeçiyorlar.

“

Damsa'nın hikayesi:

Damsa'nın dayanışma ağımla ilk buluşması; ilk eşinden gördüğü fiziksel ve cinsel şiddet yüzünden boşanma talebi ile olmuştu. Boşandı ama çocuğunu göremiyor. Velayet davası açmış ama boşandığı erkek çocuğu vermemekle tehdit ediyor. Bize bu konuda ne yapabileceği ile ilgili bilgi almak için geldi.

“

Eva'nın Hikayesi:

“Boşandığım erkek hem dövüyor hem de maaşıma el koyuyor, vermiyordu. Bir şartla boşanacağını, çocukların velayetini ona vermemi söyledi. Velayet onda ama çocuklara ben bakıyorum. Çocuklarla ilgili resmi bir işlem yapmak istediğimde sorun yaşadığımı bu yüzden velayeti bana vermesini söyledim. Bunu duyunca evime silahla saldırdı. Bu olaydan sonra komşular da bana tepkili. Bir gece işten dönerken beni öldürmesinden korkuyorum. Bu konuda bana yardımcı olmanızı istiyorum.”

Boşanma talebi;

Dayanışma ağımla şiddet gördüğü için başvuran kadınların %37'si (181 kadın) boşanmak istediğini söyledi. Bu süreçte kadınlar boşanma işlemlerini başlatmak için avukat talep etmenin yanı sıra protokol hazırlama gibi konularda da bilgi ve destek talebinde bulundu.

6-CEZASIZLIK İLE BİRLİKTE ARTAN ERKEK ŞİDDETİ

Kadınların başvurularında öne çıkan temel sorunlardan biri, şiddet karşısında etkili ve sürekli bir hukuki korumanın sağlanamamasıdır. Şikâyet, uzaklaştırma ve dava süreçlerine rağmen kadınlar kendilerini güvende hissetmemekte; faillerin cezalandırılmaması şiddetin sürmesine zemin hazırlamaktadır. Cezasızlık, şiddetin münferit değil süreklilik gösteren bir olgu haline gelmesinde belirleyici bir rol oynamaktadır.

Ferah:

Ferah; 35 yaşında iki çocuğu var. Boşanmak için dava açmış fakat süreç ilerlemiyor. Avukat tutamamış. Davayı açmasının üstünden 11 ay geçmiş ama daha bir duruşma görülmemiş ve bu süre içerisinde de eşi sürekli onu takip ediyor, "Benden kurtulamazsın" diyor. Sürekli eşinin baskı ve tehditlerine maruz kalıyor. Bizden bu konuda kendisine yardımcı olmamızı istedi.

Ferah gibi boşanma davasını açarak bize başvuran bir başka işçi kadın: "Sadece bir duruşma görüldü. Ayrılmak istediğim eşim duruşmaya katılmadığı için altı ay sonraya dava ertelendi. Ailem boşanamadığım için üzerime çok geliyor, yeniden bizi barıştırmaya çalışıyor. Boşanma sürecimle ilgili ne yapabilirim? Bu konuda sizden destek talep ediyorum."

Aliye'nin hikayesi:

Aliye, 36 yaşında, bir çocuk annesi ve işçi bir kadın. Birkaç ay önce boşandı. Boşandığı erkek tarafından sürekli rahatsız edildi ve tehditlere maruz kaldı.

Uzaklaştırma kararı aldırıldığı halde boşandığı erkek bu kararı defalarca kez ihlal etti. Aliye, bize "ne yapacağını bilmediğini ve hukuki destek talep ettiğini" söyledi. Boşandığı erkeğin yeniden Aliye'yi bulmaması için birlikte kolluk güçlerine şikayette bulunduk ve suç duyurusunda bulunması sağladık.

Şıvga'nın Hikayesi:

Şıvga, evliliği boyunca şiddet görmüş ve zor da olsa boşanabilmiş bir kadın. Bize başvurmadan önce, defalarca kez boşandığı erkek sürekli kendisini takip ve taciz ettiği için şikayetçi olmuş, gizlilik kararı çıkartmış. Bu durum hayatını da olumsuz etkilemiş. Şıvga, artık bana ulaşamaz diyerek gizlilik kararını kaldırdığında boşandığı erkek tekrar taciz etmeye başlamış. "Sosyal medyada benim hesabımı ve telefon numaramı paylaşıyor. Tanımadığım erkekler bana yazıyor" diyor. Sürekli telefon numarasını değiştirmek zorunda kaldığını anlatan Şıvga, bu konuda ne yapabileceğine dair bizden destek istedi.

KADIN CİNAYETLERİ

2025'in "Aile Yılı" ilan edilmesi ve bunu izleyen "Aile ve Nüfus Programı", kadınların şiddet karşısında yaşadığı güvencesizliği azaltmaktan çok yeniden üreten bir çerçeve sunmaktadır. Aileyi merkeze alan bu politika anlayışı, kadınların bireysel haklarını ve güvenliğini ikincil bir alana iterken devletin şiddetle mücadeledeki sorumluluğunu daraltan bir yönelim yaratmaktadır.

Sosyal politikaların uzun süredir "aileyi koruma" ekseninde şekillenmesi, kadınların yaşadığı şiddetin sistematik bir sorun olarak ele alınmasını zorlaştırmaktadır. Şiddet, cinsiyet eşitsizliğinin bir sonucu olarak değil, aile bütünlüğü içinde yönetilmesi gereken bir mesele olarak görülmektedir. Bu yaklaşım, kadınların korunma, barınma, ekonomik destek ve hukuki haklara erişimini güçlendirmek yerine, kadınları şiddet gördükleri aile yapısı içinde tutan bir mantığı beslemektedir.

Aile odaklı sosyal politika söylemi, kadınların yaşadığı şiddeti kamusal bir sorun olmaktan çıkararak aile içine sıkıştırmakta; kolluk, yargı ve sosyal hizmet mekanizmalarının sorumluluğunu görünmez kılmaktadır. Bu durum, şiddetle mücadelenin kamusal bir hak ve devlet yükümlülüğü olmaktan uzaklaşmasına, kadınların güvenliğinin ise büyük ölçüde bireysel çabalarına bırakılmasına yol açmaktadır.

Bu bağlamda, "Aile Yılı" ve "Aile ve Nüfus Programı" yalnızca sembolik bir politika tercihi olarak değil; kadınların yaşam hakkını, güvenliğini ve ekonomik bağımsızlığını doğrudan etkileyen bir sosyal politika yönelimi olarak değerlendirilmelidir.

Pendik'te Kasım ayında Firdevs Akgün'ün evli olduğu erkek tarafından, Aralık ayında ise Hilal Aktepe'nin boşandığı erkek tarafından öldürülmesi, koruma mekanizmalarının uygulanmasındaki yapısal sorunları görünür kılan çarpıcı örneklerdir. Her iki vakada da Firdevs Akgün ve Hilal Aktepe'nin daha önce şiddete maruz kaldıkları ve ilgili kurumlara başvuruda bulundukları bilinmektedir. Buna rağmen, mevcut koruma kararlarının etkin biçimde uygulanmadığı ve kadınların yaşam hakkını güvence altına alacak önleyici mekanizmaların yeterince işletilemediği görülmektedir.

KADIN CİNAYETLERİ

Bu olaylar, kadın cinayetlerinin bireysel olaylar olarak değil; hukuki, kurumsal ve politik düzeylerdeki yetersizliklerin sonucu olarak ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Koruma mekanizmalarının kâğıt üzerinde var olması, kadınların fiilen korunmasını garanti etmemekte; uygulamadaki boşluklar ise şiddetin sürekliliğini besleyen yapısal bir sorun alanı yaratmaktadır.

Bu örnekler, 2025 yılı itibarıyla dile getirilen “kadına yönelik şiddete sıfır tolerans” söyleminin; koruma kararlarının etkin biçimde uygulanmadığı, ihlallerin ciddiyetle ele alınmadığı ve kadınların çoğu zaman yalnız bırakıldığı bir pratikle açıkça çeliştiğini göstermektedir. Şiddet, kâğıt üzerinde değil, kadınların hayatında durdurulmadıkça bu söylem anlamını yitirmektedir.

GÖÇMEN KADINLAR

Göçmen kadınlar başta fiziksel şiddet olmak üzere cinsel ve ekonomik şiddetin farklı biçimlerine maruz kalıyor. Bu şiddet çoğunlukla ev içinde, yakın ilişkilerde ya da çalıştıkları iş yerlerinde yaşanmakta; göçmen olmaları ise yaşananların görünür olmasını ve takip edilmesini zorlaştırıyor.

Göç ve göçmen politikaları ile mülteci haklarının tam tanınmaması, göçmen kadınları çok yönlü bir şiddet kuşatmasına sürüklüyor. Çalışma izninin olmaması, sınır dışı edilme korkusu, dil engeli ve sosyal destekten yoksunluk, kadınların şiddet karşısında ses çıkarmasını zorlaştırmakta; birçok kadın şikâyetçi olmuyor ya da şiddet ortamından çıkacak bir yol bulamıyor.

Kayıt dışı çalışma ve hukuki belirsizlik, kadınları şiddet uygulayan erkeklere daha bağımlı hâle getiriyor. Derneğimize başvuran göçmen kadınlar, şiddet uygulayan erkekler hakkında ancak oturum iznini alabildikten sonra şikâyetçi olma cesaretini gösterebiliyor.

Nisan 2025’te Özbekistanlı Vasilahon Umanova’nın eski eşi tarafından yaşadığımız Pendik’te öldürüldü. Bu yaşanan olay göçmen kadın cinayetlerinin rastlantı değil; güvencesizlik ve korunmasızlık politikalarının bir sonucu olduğunu ortaya koyuyor.

Eva'nın Hikayesi:

40 yaşında Türkiye'ye çocuk bakıcısı olarak gelmiş göçmen bir kadın. Dayanışma ağıma ekonomik destek talebiyle ulaştı. Sonrasında dini nikahlı eşinin sürekli fiziksel şiddet uyguladığını tehdit ettiğini çalışmasına izin vermediğini söyledi. Birlikte yaşadığı erkekten kurtulmak istiyor. Şiddete uğradığında şikayetçi olmak için polisi aradığında bazen ciddiye alınmadığını söyledi. Ayrılmak istediğini ama oturum izni olmadığı için nasıl bir yol izlemesi gerektiğini bilmediğini söyledi. Nasıl bir yol izleyebileceği ile ilgili bilgi almak istediğini söyledi.

7-Kadınların Şiddetten Uzaklaşma Sürecinde Yaşadığı Sorunlar

Kadınların şiddetten uzaklaşma süreçlerinde karşılaştıkları temel sorunlar arasında barınma, ekonomik güvencesizlik, kolluk kuvvetleri ile yaşadığı sorunlar ve hukuki destek eksikliği öne çıkmaktadır.

Kolluk Kuvvetleri İle Yaşanan Sorunlar:

Geçmiş yıllarda hazırladığımız raporlarımızda da yer verdiğimiz gibi, dayanışma ağıma ulaşan kadınların aktardıkları 6284 sayılı Kanun'un uygulanmasında ciddi aksaklıklar yaşandığını gösteriyor. Şiddet tehdidi altında olan kadınlar karakola başvurduklarında, kimi zaman ifadeleri dahi alınmadan geri gönderiliyor ya da "somut bir şey yok" denilerek başvuruları ciddiye alınmıyor. Koruyucu ve önleyici tedbirler çoğu zaman ancak kamuoyu baskısı ya da üçüncü kişilerin devreye girmesiyle gündeme geliyor. Oysa 6284, kolluğun kadının beyanını esas almasını ve gecikmeksizin harekete geçmesini zorunlu kılıyor. Uygulamada ise bu yükümlülüklerin yerine getirilmediğini; kadınların ancak öldürülme korkularını yüksek sesle dile getirdiklerinde görünür olabildiğini sıkça gözlemliyoruz.

Şiddete karşı hakların var!

Şiddete uğradığınızda ya da şiddet tehditi altındaysanız 6284 sayılı koruma kararından yararlanabilirsiniz.

Nereye başvurabilirsiniz?

- En yakın karakola/jandarmaya
- Savcılığa
- Aile Mahkemesine
- Valilik,
- Kaymakamlığa veya ŞÖNİM'E
- Acil durumdaysan 112 arayabilirsin.
- ALO 183 (telefonla da başvuru yapılabilir)

Başvuru işlemleri sırasında engellerle karşılaşılıyorsa 0506 333 06 01 numaralı telefonda bize ulaşabilir ve bilgi alabilirsiniz.

Karakolda ne demeliyim?

"6284 sayılı Kanun kapsamında korunma talep ediyorum" demen yeterli.

Yaşadığın şiddeti kısaca anlat, ifaden alınmak zorunda. Delil göstermek zorunda değilsin; beyanın esas alınır.

Polis ya da savcılık ilgilenmezse ne yaparım?

- Aile Mahkemesine doğrudan başvurabilirsin
- Kaymakamlığa gidebilirsin
- ALO 183'ü arayabilirsin
- İsrar et: 6284 derhal uygulanması gereken bir kanundur.

6284 sayılı kanun kapsamında haklarınız nelerdir?

En az 1 ay süreyle şiddet uygulayan kişi size yaklaşmaması,
Size ve çocuklarınıza barınma yeri sağlanması,
Çocuklarınızın velayetinin geçici olarak size verilmesi,
Sizin ve çocuklarınızın kimlik belgelerinin değiştirilmesi,
Koruma süreci boyunca maddi yardım verilmesi,
Koruma kararını ihlal eden fail zorlama hapsi ile karşılaşır

"Üniversite öğrencisiyim. Bir gün toplu taşımada, orta yaşlarda bir erkek tarafından tacize uğradım. Ne olduğunu anlayamadan donup kaldım, sonra sinir krizi geçirdim. Çevremdeki insanların desteğiyle birlikte karakola gittik. Karakolda ifade verirken yaşadıklarım bitmedi. Bu kez de polisler 'Bir şey yapmış olabilir misin?', 'Böyle giyindiğin için olmuş olabilir mi?' gibi sorular sordu. Tacize uğramışken suçluymuşum gibi hissettirildim. Oysa olayın gerçekleştiği otobüsün numarası belliydi. Kameralardan failin tespit edilmesi mümkündü. Buna rağmen yaşadığım şiddet ciddiye alınmadı. Hem toplu taşımada bir erkek tarafından tacize uğradım hem de karakolda, korunmam gerekirken başka bir şiddete maruz kaldım. Bu süreç beni psikolojik olarak çok yıprattı. Yaşadıklarımın ardından bana destek olmanızı istiyorum."

Şiddet, Boşanma ve Uzlaştırmacı: İki Vaka

Ceza muhakemesinde uzlaştırma, belirli ve sınırlı koşullar altında uygulanabilen bir kurumdur.

Uzlaştırma, kanunda açıkça sayılan suçlar için uygulanır. Genellikle tehdit, hakaret, basit yaralama (basit darp), mala zarar verme gibi suçları kapsar.

Umarın Hikayesi:

Yıllar boyunca eşinden fiziksel ve psikolojik şiddet gören Umar, boşanma davası açtı. Süreç içinde boşanma davası çekişmeli hale geldi. Dava devam ederken eşi Umar'ın evini bastı ve onu darp etti. Umar, darp raporu aldı ve suç duyurusunda bulundu. Savcılık, yaşanan şiddet nedeniyle kamu davası açtı. Ceza davası uzlaştırma büroya gönderildi. Uzlaştırmacı, telefonla yapılan görüşmede Umar'a "Bu davadan bir şey çıkmaz, basit bir suç olarak değerlendirilir, en iyisi anlaş" dedi. Umar, anlaşmak istemediğini söyledi. Davadan vazgeçmesi halinde şiddetin yeniden yaşanacağını bildiğini ifade etti.

Ancak uzlaştırmacı, tarafsız davranmadı. Umar'ı davadan vazgeçirmeye çalıştı ve "Bu işten eline bir şey geçmez" diyerek baskı yaptı. Şiddeti küçümseyerek, dosyanın "ufak bir para" karşılığında kapatılabileceğini söyledi.

Umar, bu yaklaşım karşısında "Madem öyle, 500 bin lira versin" dedi. Uzlaştırmacı, bu talebin gerçekçi olmadığını söyleyerek 10 bin lira teklif etti ve Umar'ın davasından vazgeçmesini istedi. Umar bu teklifi kabul etmedi ve yaşadığı şiddetin karşılığının 10 bin lira olmadığını söyledi. Uzlaştırmacının tutumunu anlatan ve boşanmak üzere olduğu eşinin ceza almasını isteyen Umar bu konuda bizden destek istedi.

Boşanma davası devam eden başka bir kadın, yaşadığı şiddet nedeniyle açılan kamu davasında zorunlu uzlaştırma büroya yönlendirildi. Uzlaştırma, kadına "Bu davadan bir şey çıkmaz" dedi. Sürecin masraflı olacağını, dosya giderleri ödeyeceğini söyleyerek dava sürecinden vazgeçmesini önerdi.

Uzlaştırmacı, şikayetin geri çekilmesinin "önemli olmadığını" ve bu dosyanın boşanma davasını etkilemeyeceğini ifade etti. Kadın bu yönlendirme üzerine şikâyetini geri çekti. Kısa süre sonra kaygı duyan kadın, durumu anlatmak için bize başvurdu. "Şikayetimi geri çektim, bu boşanma davamı etkiler mi?" diye sordu.

Şiddet, Boşanma ve Uzlaştırmacı: İki Vaka

Bu yaşananlar münferit değil. Son yıllarda pek çok örnekte benzer tablo ortaya çıkıyor. Şiddet gören kadınlar, uzlaştırma sürecinde “Bu davadan bir şey çıkmaz”, “uzar, masraf olur” denilerek geri adım atmaya zorlanıyor.

Uzlaştırmacı tarafından arandıklarında birçok kadın bu görüşmenin zorunlu olduğunu sanıyor. Sürecin nasıl işlediğine ve uzlaşmayı reddetmenin davaya olumsuz bir etkisi olmadığına dair yeterli ve açık bilgilendirme yapılmıyor. Zaten şiddetten kurtulmak için mücadele eden kadınlar açısından uzlaştırma talebi, zaman zaman yeni bir baskı ve zorlayıcı bir müdahale biçimine dönüşebiliyor.

6284 sayılı Kanun; şiddetin önlenmesinde devletin aktif ve koruyucu sorumluluğunu esas alıyor. Uzlaştırma uygulaması bu sorumluluğu, tarafların anlaşmasına bırakan bir işleyiş yaratarak koruma amacını zayıflatıyor. Bu nedenle kadına yönelik şiddet vakalarında uzlaştırmacının kullanılması, 6284’ün temel yaklaşımıyla çelişiyor ve kadınların şiddetsiz yaşam hakkını doğrudan zedeleyen bir uygulama alanı oluşturuyor.

9-Sosyal Yardımlar Kadınlar ve Yaşlılar İçin Ne Kadar Erişilebilir?

Sosyal yardımlar, insanların temel ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için vardır. Ancak bugün Türkiye’de bu yardımlar, özellikle kadınlar ve yaşlılar için ulaşılması zor, geçici ve yetersiz destekler hâline gelmiştir. 2026 yılı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Bütçesine bakıldığında yardımlardan faydalanan kişi sayısının azaltılması hedefi de, 2026 yılının da benzer geçeceğine işaret ediyor.

Kadınlar, özellikle boşanma ve şiddet süreçlerinde sosyal yardımlara erişememektedir. Boşanma davalarının uzun sürmesi, kadınların fiilen ayrı yaşasalar bile resmî olarak evli sayılmasına ve yardımların dışında bırakılmasına yol açmaktadır.

Başvuru süreçlerinin karmaşıklığı ve sürekli tekrar eden incelemeler, kadınları kapı kapı dolaşmak zorunda bırakmaktadır. Yardımlar, kadınların hayatını yeniden kurmasını sağlayacak bir güvence sunmamaktadır.

Benzer bir tablo yaşlılar için de geçerlidir. Okuma yazma bilmeyen, dijital araçlara erişimi olmayan ya da yalnız yaşayan yaşlılar, sosyal yardım sistemine ulaşamamaktadır. Başvuruların yazılı ve dijital kanallara dayanması, birçok yaşlıyı sistemin dışında bırakmaktadır. Bu durum, yaşlıların yoksulluğunu derinleştirmekte ve onları yalnız bırakmaktadır.

9-Sosyal Yardımlar Kadınlar ve Yaşlılar İçin Ne Kadar Erişilebilir?

Mevcut sosyal yardım anlayışı, yardımı bir hak olarak değil, verilip geri alınabilen bir lütuf gibi ele almaktadır. Kadınlar ve yaşlılar sürekli denetlenen, sorgulanan ve çoğu zaman reddedilen başvuru sahiplerine dönüşmektedir. Sosyal yardımlar kişiyi yoksulluk içinde ayakta tutmayı bile hedeflememektedir.

Bugün eşinden fiilen ayrı yaşayan ancak boşanma süreci tamamlanmadığı için sosyal yardım alamayan bir kadın, hem hukuki hem ekonomik olarak sıkışmış durumdadır.

Dayanışma ağınıza ulaşan yaşlı bir çift kronik hastalıkları olduğunu sadece Büyükşehir belediyesinden 1500 liralık market alışveriş kartı yardımı alabildiklerini söylediler. "Sürekli kurumdan çağırıyoruz ama yol parası bulmak bir yana nasıl gideceğimizi bilmediğimiz için gerekli başvuruyu yapamıyoruz."

Okuma yazma bilmeyen ve başvuru yapamayan yaşlılar yardımlara erişemediği için yoksulluğu tek başına taşımak zorunda kalıyor.

Geçtiğimiz yıl raporumuzda, 63 yaşındaki bir kadının yedi torunuyla birlikte yaşadığı barınma sorununa yer vermiştik. Bu yıl da aynı aile, barınma sorunu nedeniyle yeniden dayanışma ağıımıza başvurmuştur. Bu durum, sosyal destek mekanizmalarının geçici ve yetersiz kaldığını açık biçimde göstermektedir.

Sosyal hizmetler, çocukları 67 yaşındaki babaannelerine teslim etmiş; yalnızca en küçük çocuk için aylık 10 bin TL Sosyal ve Ekonomik Destek (SED) yardımı bağlanmıştır. Ancak babaannenin yaşı, sağlık durumu ve bakım yükü dikkate alındığında, sağlanan destek hem maddi hem de sosyal açıdan yetersiz kalmaktadır. Çocukların küçük yaşta olması, sürekli ve yoğun bakım ihtiyacını artırmaktadır. Öte yandan babaannenin sağlık sorunları nedeniyle çalışma imkânı bulunmamaktadır.

Dernek olarak, babaannenin ve torunların kira ödemelerine kefil olunmuştur. Ancak ev sahibinin kredi borçları nedeniyle evi satacağını bildirmesi üzerine aile yeniden konut arayışına girmek zorunda kalmıştır. Yaşlı bir kadın ve yedi çocuğun birlikte yaşayabileceği uygun ve güvenli bir konut bulmakta ciddi güçlükler yaşanmıştır. Halen yaşadıkları bodrum katı dairenin kirası 16 bin lira; daha güvenli ve uygun bir konut için ise en az 20 bin lira kira bedeli gerekmektedir. Fakat sosyal hizmetlerden yaşlı kadına evi bulması ve kontratı yapması sonrasında başvuru yapması söylenmiş. Zaten bir geliri olmayan ve 7 çocukla birlikte ev bulmakta zorlanan kadına bir çözüm sunulmamıştır.

Bu örnek, yaşlı kadınların ve çocuklu ailelerin barınma hakkına erişimde karşılaştıkları yapısal sorunları görünür kılmaktadır. Öncelikli talebimiz, devletin yaşlı babaannenin ve yedi torununun güvenli bir yaşam alanına erişimini sağlaması; barınma başta olmak üzere temel ihtiyaçlarını karşılayacak sürdürülebilir sosyal destek mekanizmalarını hayata geçirmesidir.

Bu olaylar, birçok kadının, yaşlının ve ailenin karşılaştığı zor koşulların örneklerinden sadece birkaçı. Dayanışma ağıımıza ulaşan birçok kadın, ilgili kurumlar tarafından mağduriyet yaşamış ve yaşamaya devam etmektedir

SONUÇ

Bu rapor, kadınlar ve çocuklar açısından yoksulluk, şiddet ve güvencesizliğin birbirinden bağımsız olmadığını aksine birbirini besleyen ve derinleştiren yapısal süreçler olduğunu ortaya koymaktadır. Raporumuzda yer verdiğimiz bilgiler, ekonomik yoksulluğun şiddet riskini artırdığını, şiddetin ise kadınların ekonomik ve toplumsal hayata katılımını sınırladığını göstermektedir. Çocuklar açısından ise yoksulluk, eğitimden kopuş ve erken yaşta çalışma olasılığını güçlendiren temel bir belirleyici olarak öne çıkmaktadır.

Elde edilen bulgular, kadınların ve çocukların karşı karşıya kaldığı sorunların yalnızca bireysel yetersizliklerle açıklanamayacağını; bu sorunların toplumsal cinsiyet eşitsizliği, ekonomik güvencesizlik ve yetersiz sosyal politikalarla yakından ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu nedenle kadınlar ve çocuklar için geliştirilecek sosyal politikaların, yalnızca bireysel ihtiyaçlara odaklanan geçici çözümlerle sınırlı kalmaması; yapısal eşitsizlikleri hedef alan ve kalıcı dönüşümü amaçlayan bir perspektifle ele alınması gerekmektedir.

Ekonomik destek başvuruları, kadınların yalnızca gelir yetersizliğiyle değil, aynı zamanda bakım emeği ve çocuk bakımının büyük ölçüde kadınların sorumluluğuna bırakılmasıyla karşı karşıya kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, kadınların yoksulluğu daha ağır ve çok boyutlu bir biçimde yaşadığını göstermektedir.

Saha verileri şu temel sonuçlara işaret etmektedir:

- Çocukların eğitimden kopuşu, ekonomik yoksulluğun kuşaklar arası aktarılma riskini güçlendirmektedir.
- Şiddet başvurularının yoğunluğu, ekonomik bağımlılık ve cinsiyet eşitsizliğiyle doğrudan ilişkilidir.
- Hukuki ve kurumsal destek mekanizmalarının yetersizliği, kadınların şiddetten uzaklaşma çabalarını zorlaştırmakta ve bu süreçte yeni kırılganlık alanları yaratmaktadır.

Bu bulgular, kadınlara ve çocuklara yönelik politikaların yalnızca koruyucu değil; aynı zamanda güçlendirici, hak temelli ve toplumsal eşitsizlikleri azaltmayı hedefleyen bir anlayışla yeniden düşünülmesi gerektiğini ortaya koymaktadır

ÇÖZÜM ÖNERİLERİMİZ

- ✓ 6284 sayılı Kanun etkin bir şekilde uygulanmalı. Kadına yönelik şiddeti sona erdirmeyi amaçlayan bütüncül politikalar geliştirilmeli.
- ✓ Okullarda tüm öğrencilere bir öğün ücretsiz sağlıklı yemek sağlanmalı. Kırtasiye ve eğitim desteği gibi uygulamalar yaygınlaştırılmalı
- ✓ Koruma kararlarının etkin uygulanması ve yargı süreçlerinin hızlandırılması sağlanmalıdır.
- ✓ Sosyal hizmetler ve hukuki destek mekanizmaları kadınların erişimine uygun hale getirilmelidir.
- ✓ Kadınların istihdama ve sosyal yaşama özgür ve eşit katılabilmesini sağlayacak yaygınlıkta, başta iş yerlerinde ve mahallelerde 7/24 işleyen kreşler, çocuk bakım merkezleri kurulmalı.
- ✓ Şiddet gören kadınların en acil sorunlarından biri olan barınma sorunu ücretsiz barınma hakkı olarak değerlendirilip derhal çözülmeli.
- ✓ Nüfusu 100 bin üzerindeki her belediye sığınak, 50 bin üstündeki her belediye ise kadın dayanışma merkezi açmalı.
- ✓ Uzaklaştırma ve koruma kararlarını ihlal eden erkeklere daha caydırıcı cezalar uygulanmalı.
- ✓ Göçmen kadınlar şiddete maruz kaldıkları için başvuru yaptıklarında geri gönderme merkezlerine gönderilmemeli, şiddete karşı önleyici ve koruyucu tedbirlere erişimleri garanti altına alınmalı. Başvurabilecekleri destek mekanizmalarına dair yaygın ve anadillerinde bilgilendirme çalışması yapılmalı.
- ✓ Şiddet gören kadınlara psikolojik destek sunulmalı, güvenceli istihdamı sağlanmalı.

ESENYALI KADIN DAYANIŞMA DERNEĞİ

esenyalikadindayanisma

esenyalikadindayanisma

esenyalikdd

Ahmet Yesevi Mah. Yardım eli Sk. No:6
Pendik/İSTANBUL

0536 569 06 01